

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 12Ps/6/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121205748
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Krivošík
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2022:2121205748.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudcom JUDr. Branislavom Krivošíkom v právnej veci spôsobilosti na právne úkony H. M., narodeného XX.XX.XXXX, trvale bytom M. R. M. XX, E., toho času Domov sociálnych služieb Zavar, v konaní zastúpený procesným opatrovníkom: K. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. 3, C., o návrhu navrhovateľky: K. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. 3, C., za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava, na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, t a k t o

rozhodol:

I. H. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. R. M. XX, E., toho času bytom Domov sociálnej starostlivosti Zavar, Zavar 1, sa čiastočne obmedzuje v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý vykonávať právne úkony, ktorých predmetom je nakladanie s hnutelným a nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom majetok zaťažovať, uzatvárať akékoľvek zmluvy majetkovo-právnej povahy, a to najmä zmluvy o prevode vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam, kúpne zmluvy, darovacie zmluvy, zámenné zmluvy, záložné zmluvy, ručiteľské zmluvy a vyhlásenia, zmluvy o zriadení vecného bremena, zmluvy o pôžičke, zmluvy o úvere, spísať závet, uzatvárať dohody v dedičskom konaní, vykonávať právne úkony pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, súdmi, finančnými a bankovými inštitúciami ako aj inštitúciami poskytujúcimi služby, rozhodovať o akejkoľvek svojej zdravotnej starostlivosti a liečbe a sociálnej starostlivosti a sociálnej detencii, rozhodovať o mieste trvalého alebo prechodného pobytu, kandidovať vo voľbách do volených orgánov, uzatvárať vzťahové zväzky a nakladať a hospodáriť s finančnými prostriedkami vo výške vyššej ako 5 eur týždenne.

II. Súd u s t a n o v u j e V. M. X., nar. XX.XX.XXXX, za opatrovníka H. M. nar. XX.XX.XXXX, ktorá je oprávnená a povinná ho zastupovať v rozsahu jeho obmedzenia spôsobilosti na právne úkony.

III. Opatrovník je povinný predkladať súdu správy o osobe opatrovanca a o nakladaní s jeho majetkom dvakrát ročne vždy k 30.6. a 31.12. za predchádzajúce polročné obdobie a po skončení funkcie je povinný predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovanca. Oprávnením a povinnosťou opatrovníka je starať sa o opatrovaného, o hnutelný a nehnuteľný majetok opatrovaného, preberať za neho dôchodok, zastupovať ho pred finančnými a peňažnými ústavmi, nebankovými subjektmi, súdmi, orgánmi štátnej správy a samosprávy tak, aby neutrpel žiadnu ujmu na svojich právach, rozhodovať o zdravotnej starostlivosti, a o poskytovaní sociálnej starostlivosti. Úkony presahujúce rámec bežnej veci podliehajú schváleniu súdom.

IV. Trovy konania platí štát.

V. Upúšťa od doručenia rozsudku H. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. R. M. XX, E..

VI. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 01.10.2021 žiadala, aby súd obmedzil jej brata H. M. v spôsobilosti na právne úkony a za jeho opatrovníka ustanovil jeho neter V. M. X..
2. Navrhovateľka návrh odôvodnila tým, že jej brat dlhodobo trpí duševnou poruchou (schizofréniou), je psychiatrický pacient, opakovane hospitalizovaný. Dlhodobo je na invalidnom dôchodku , býva sám v dome po matke , avšak nie je schopný samostatne fungovať, odmieta užívať predpísané lieky, k svojmu zdravotnému stavu je nekritický, v správaní nevyspytateľný. Je odkázaný na dohľad a vedenie inou osobou, najmä pri hospodárení, v úrodnom styku. K návrhu priložila lekárske správy MUDr. B..
3. Uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 12Ps/6/2021-5 bola H. M. ustanovená pre toto konanie ako opatrovníčka v zmysle § 240 Civilného mimosporového poriadku K. X..
4. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, výsluchom osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, ekárskymi správami, znaleckým posudkom č. 167/2021 znalca MUDr. B. a výsluchom znalca, ako aj ostatným obsahom spisu.
6. Zo znaleckého posudku č. 167/2021 MUDr. Mária B., znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria, vyplýva, že H. M. trpí od narodenia trvalou duševnou poruchou, a to reziduálnou schizofréniou . Ide o poruchu trvalého charakteru, nemožno očakávať jej vyliečenie, bude prítomná až do konca života. Duševná porucha závažne negatívne ovplyvňuje správanie a konanie vyšetrovaného, jeho sociálnu, právnu a každodennú bežnú existenciu. Je potrebný dohľad a starostlivosť jeho okolia (inštitúcie), aktuálne nie je schopný samostatnej sociálnej existencie, vyžaduje dohľad, dozor inou osobou . Nie je schopný spravovať svoje záležitosti svojím vlastným konaním minimálne pri nakladaní s majetkom a financiami samostatne vystupovať pred orgánmi verejnej moci, vstupovať do zmluvných vzťahov, uzatvárať vzťahové zväzky. Znalec pri výsluchu uviedol, že vyšetrovaný viac rokov trpí duševnou poruchou - paranoidnou schizofréniou, ktorej hlavnými príznakmi sú strata kontaktu s objektívnou realitou, poruchy myslenia v zmysle možných bludov, napr. blud prenasledovania, blud že mu niekto ublíži, poškodí, ochorenie prebieha spôsobom, že po každej ďalšej atake (vyšetrovaný bol 22x krát hospitalizovaný) narúša integritu osobnosti vyšetrovaného, hrubým spôsobom narúša schopnosť jeho sociálnej existencie, čiže adekvátnym spôsobom zabezpečiť si podmienky bežnej dennej existencie (strava, ošatenie, jedlo) takisto je neschopný zárobkovej činnosti, z toho dôvodu je pre ochorenie invalidizovaný. To sú hlavné príznaky, pre ktoré si vyžaduje usmernenie, dohľad v najbežnejších činnostiach, nehovoriac už o činnostiach diferencovaných, ako je napr. zmysluplná komunikácia s úradmi, inštitúciami a pod. Ochorenie je liečbou podstatnejším spôsobom neovplyvniteľné, je možná len jeho čiastočná kompenzácia pri liečebnom režime, predovšetkým užívanie liekov. Lieky si svojvoľne vysadzoval, čo malo následok dekompenzáciu jeho stavu s potrebnou hospitalizáciou. Vyšetrovaný si nepripúšťal, že trpí nejakým ochorením a z tohto dôvodu neužíval lieky. Vzhľadom k veku, každá ataka spôsobuje dezintegráciu, poškodenie osobnosti, stratu kontaktu s objektívnou realitou.
7. Navrhovateľka na pojednávaní uviedla, že jej brat sa nevie o seba postarať. Aktuálne je v sanatóriu v DSS Zavar. Jeho stav je stabilizovaný. Pobyt v DSS mu prospieva, po psychickej aj fyzickej stránke. Rodine sa taktiež uľavilo, po 40 rokoch náročného spolužitia, keďže žili v spoločnej domácnosti, pôvodne aj s matkou. Po tom, čo nastúpila pandémia Covidu sa bratov psychický stav veľmi zhoršil. Prestal užívať lieky, vulgárne nadával. Ak mu bol vyplatený dôchodok, tento si v celej výške ponechal, neposkytol žiadnu časť na úhradu nákladov na výdavky v domácnosti. Peniaze použil tak, že viacerí ľudia tieto od neho vylákali, kupoval im rôzne veci. Potom, čo všetky peňažné prostriedky zo starobného dôchodku spotreboval, spravidla za dva týždne, pýtal peniaze. Vzhľadom na jeho naliehanie mu tieto často krát poskytla. Okrem toho mu zabezpečovala stravovanie, na energie prispieval 25,-- eur mesačne. Ostatné náklady znášala aj s dcérou, vrátane nákladov na opravy domu. Brat sa bežne potuloval v skorých ranných hodinách po obci.
8. Okresný prokurátor uviedol, že návrh bol podaný dôvodne, stotožnil sa s rozsahom obmedzení spôsobilosti odporúčaných znalcom, ponechal na zvážení súdu v akom rozsahu ponechá p. M. možnosť nakladania s finančnými prostriedkami.

9. Súd vykonal aj výsluch osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, tento bol v čase výsluchu orientovaný v mieste aj čase, avšak nepripúšťal si akékoľvek ochorenie psychického charakteru, s tým, že svoje prípadné hospitalizácie bagatelizoval, považoval ich za nedôvodné. Mal za to, že je plne spôsobilý postarať sa o seba a nie je nutné obmedzenie jeho spôsobilosti.

10. Podľa § 8 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

11. Podľa § 10 ods. 1 OZ, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopný robiť právne úkony, súd ho pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

12. Podľa § 231 písm. a) Civilného mimosporového poriadku (ďalej "CMP"), v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

13. Podľa § 239 CMP, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

14. Podľa § 240 ods. 3 veta prvá CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná.

15. Podľa § 248 ods. 1 a 2 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. (1) Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka. (2)

16. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

17. Podľa § 274 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

18. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

19. Po posúdení zisteného skutkového stavu v spojení s vyššie citovanými ustanoveniami § 10 ods. 1 OZ a § 231 písm. a) CMP dospel súd k záveru, že zákonné podmienky pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony p. H. M. sú v tomto prípade splnené. V konaní bolo nesporne preukázané, že menovaný trpí duševnou poruchou - a to reziduálnou schizofréniou, ktorá nie je len prechodná, je trvalého charakteru, bez perspektívy zlepšovania stavu, v dôsledku ktorej menovaný nie je schopný robiť právne úkony, ktoré súd definoval v bode I. výroku tohto rozsudku. Uvedené bolo preukázané v konaní predloženými lekárske správy a najmä znaleckým posudkom znalca z odvetvia psychiatrie MUDr. V. B. a výsluchom tohto znalca na pojednávaní.

20. Z uvedených dôvodov súd preto v bode I. výroku rozsudku s použitím vyššie citovaných ustanovení zákona obmedzil spôsobilosť H. M. na právne úkony v súlade s rozsahom obmedzení odporúčaných znalcom tak, že menovaný nie je spôsobilý vykonávať právne úkony, ktorých predmetom je nakladanie s hnutelným a nehnuteľným majetkom, akýmkoľvek spôsobom majetok zaťažovať, uzatvárať akékoľvek zmluvy majetkovo-právnej povahy, a to najmä zmluvy o prevode vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam, kúpne zmluvy, darovacie zmluvy, zámenné zmluvy, záložné zmluvy, ručiteľské zmluvy a vyhlásenia, zmluvy o zriadení vecného bremena, zmluvy o pôžičke, zmluvy o úvere, spísať závet, uzatvárať dohody v dedičskom konaní, vykonávať právne úkony pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, súdmi, finančnými a bankovými inštitúciami ako aj inštitúciami poskytujúcimi služby, rozhodovať o akejkoľvek svojej zdravotnej starostlivosti a liečbe a sociálnej starostlivosti a sociálnej detencii, rozhodovať o mieste trvalého alebo prechodného pobytu, kandidovať vo voľbách do volených orgánov, uzatvárať vzťahové zväzky a nakladať a hospodáriť s finančnými prostriedkami vo výške vyššej ako 5 eur týždenne. Spôsobilosť na nevymenované právne úkony (napríklad aktívne volebné právo) mu zostala zachovaná. Súd sa stotožnil s rozsahom obmedzení odporúčaných znalcom, keďže osoba o

ktorej spôsobilosti sa koná nie je pre svoje ochorenie nie je spôsobilá posúdiť dôsledky nehospodárneho nakladania s majetkovými hodnotami a preberať na záväzky. Súd ale ustálil, že menovaný je spôsobilý nakladať s drobnou finančnou hotovosťou, keďže vlastné finančné prostriedky používal pri nákupe alebo úhrade svojich nákladov, hoci aj nehospodárne a neúčelne. Suma najviac 5 eur týždenne umožní menovanému kúpu drobných predmetov osobnej potreby a aj prípadné nehospodárne nakladanie neohrozí peňažné zabezpečenie jeho základných životných potrieb.

21. V bode II. výroku rozsudku súd ustanovil menovanému za opatrovníka jeho neter V. M. X., ktorá je vzhľadom na ich blízky rodinný vzťah, znalosť okolností prípadu a doterajšiu osobnú starostlivosť o menovaného najvhodnejšou osobou na prevzatie opatrovníckej funkcie. Opatrovník vyslovil súhlas so svojím ustanovením do funkcie opatrovníčky, súd ju preto ustanovil za opatrovníčku H. M. s tým, že vo výroku III. jej v zmysle § 274 ods. 2 CMP vymedzil rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bola opatrovníčka ustanovená.

22. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

24. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

25. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

26. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd podľa § 52 CMP, keď rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP.

27. O trovách vzniknutých štátu na znaleckom dokazovaní bolo rozhodnuté podľa § 251 ods. 1 CMP, podľa ktorého tieto trovy platí štát.

28. Súd upustil od doručovania rozsudku k rukám osoby o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadom na odporúčanie znalca, keďže táto skutočnosť je spôsobilá zhoršiť jeho zdravotný stav.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava. Odvolanie podané navrhovateľmi a opatrovníčkou pre konanie by však nebolo právne účinné, nakoľko sa ho po vyhlásení rozhodnutia výslovne vzdali.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.